

Schiller Róbert

Megjegyzések Lengyel András Kosztolányi-cikkéhez

Lengyel András a folyóirat novemberi számában egy Kosztolányinak tulajdonítható négysoros versszakról ír. Idézi Kosztolányit: „*már Goethe Mignonja azt énekelte: »Ki még nem ízlelt rohamkéseket [...] Duna mélyén nem töltött éjeket [...] mi volt itt Pesten.*» Kinek a fordítása ez, ki fordította, pontos, hiteles fordítás ez, kérdezi Lengyel. Ő valóban megfontolásra érdemesnek tartja, hogy Goethe írt-e rohamkésről, Dunáról és Pestről? Úgy látszik igen, mert előkeríti azt a szöveget, amiről azt hiszi, hogy a magyar szöveg előképe (eredetije?) volt, *Goethe Wilhelm Meister Lehrjahre*-jából az egyik Mignon-dalt, az Itáliában virágzó citromfákról szólót. Hát az valóban nem hajaz a magyar szövegre. Van ugyan még két további Mignon-dal a regényben, ezeket azonban valóban kár lett volna bemásolni, mert ezeknek sincs semmi dolguk a magyar négysorossal. Van viszont a regénynek egy másik szereplője, a Hárfás; úgy gondolnám, az ő dalai közül az egyik volt a magyar szöveg előképe. Így hangzik:

Wer nie sein Brot mit Tränen aß...

Derselbe

*Wer nie sein Brot mit Tränen aß,
Wer nie die kummervollen Nächte
Auf seinem Bette weinend saß,
Der kennt euch nicht, ihr himmlischen Mächte!*

*Ihr führt in's Leben uns hinein,
Ihr laßt den Armen schuldig werden,
Dann überlaßt ihr ihn der Pein:
Denn alle Schuld rächt sich auf Erden.*

Hárfás – Ugyanaz

*Ki nem ette sirva kenyérét,
ki ágya szélén és zokogva
éjjeit nem töltötte még:
nem ismer téged, Ég Hatalma!*

*Életre hívsz, csapdád megejt,
s ha vétkezünk, s nyílik a börtön,
magunkra hagysz, kínlódni; mert
meglakol minden bűn a földön.*

Szabó Lőrinc fordítása

Persze józanul senki se beszélne itt fordításról, a magyar szöveg keservesen parodizálja az első négy német sort.

Egyszóval a magyar szöveg szerzője tévesen adta Mignon szájába a Hárfás dalát, összetévesztve a Wilhelm Meister két szereplőjét. Viszont hihetetlen ravaszsággal becsempez egy másik jelentést azok számára, akik hajlandók megnézni a goethei szöveget. A második versszakot is. Kinek a bűnéért lakol, és kicsoda? Ki esett itt csapdába? Az, aki sírva eszi a kenyerét? Mindennek van előzménye és visszája is! Ekkora kajánság valóban Kosztolányira vallana.

E számunkat nyomta és kötötte a Print 2000 Nyomda Kft.

print 2000

NYOMDA KFT. KECSKEMÉT

6000 Kecskemét, Nyomda u. 8.

Tel.: +36 76 501 240; Fax: +36 76 501 249

E-mail: info@print2000.hu

www.print2000.hu

Folyóiratunk megjelenését az Emberi Erőforrások Minisztériuma és
a Nemzeti Kulturális Alap támogatja.

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

Nemzeti Kulturális Alap

Ára: 500,- Ft
(előfizetőknek 400,- Ft)

2021 MÁRCIUS

forrás

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

nka

Nemzeti Kulturális Alap

ISSN 013-3056X

9 770133 056007

2 1003